

УДК 332.456.2

doi: [10.15330/apred.1.19.185-192](https://doi.org/10.15330/apred.1.19.185-192)

Бочко О. Ю.¹, Кузяк В.В.²

ОСТАННІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ МОЛОКОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ

¹Національний університет «Львівська політехніка»,
Міністерства освіти і науки України,
кафедра маркетингу і логістики,
вул. Митрополита Андрія, 5,
79000, Україна,
тел.: +380986787046,
e-mail: bochkoolena@ukr.net,
ORCID: 0000-0003-3422-4654,

²тел.: 0637244704,
e-mail: viki1980@msn.com,
ORCID: 0000-0003-4183-117X

Анотація. В статті розкрито останні тенденції ринку молокопродуктів України. Для написання статті використано різні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Дедуктивний та індуктивний, методи застосовано для аналізування динаміки поголів'я корів в усіх категоріях господарств України. За допомогою економічного аналізу та порівняння здійснено аналізування динаміку поголів'я корів в сільськогосподарських підприємства та підприємствах населення за 2011-2021рр. та розраховано прогноз до 2025р. Графічний метод використано для наочного відображення результатів дослідження. Для теоретичних узагальнень і формування висновків застосовано абстрактно-логічний метод. Обґрунтовано динаміку виробництва молока в Україні та доведено, що вона визначається двома основними показниками – кількістю поголів'я і продуктивністю корів. Протягом останнього десятиріччя спостерігається поступове зниження поголів'я корів в Україні, що стало стійким негативним трендом. встановлено, що за 2011-2021рр. поголів'я корів скоротилося майже на 1/3: в 2011р. його кількість становила 2,63 млн голів, а в 2021 р - 1,67 млн голів. Скоротилась чисельність корів у сільськогосподарських підприємствах та в господарствах населення. Тенденція до скорочення прогнозується також і до 2025рр. На це також вказує розрахована лінійна прогнозна модель. В структурі всіх господарств більшу питому вагу займають господарства населення, в переважній мірі вони становлять більше 75%. За 2020-2021рр. також скоротилися обсяги виробництва продукції на 544,5 тис. тонн. За ці роки зменшилася питома вага всіх областей України в загальній структурі обсягу виробництва молока. Встановлено, що зростання цін на молокопродукцію сприяє скороченню обсягів споживання, дефіциту молока та зростанню експорту. Обґрунтовано вплив на ціну чинника сезонності. Крім того виробники молочної продукції працюють в умовах воєнного стану, деякі взагалі під обстрілами. На українському ринку зростає кількість імпортової молочної продукції, а це становить загрозу для українських виробників. За умови продовження такої ситуації тенденція нарощування імпорту збережеться й надалі.

Ключові слова: ринок молочної продукції, виробники, сільськогосподарські підприємства, підприємства населення, господарства населення, сировина.

Bochko O.Yu.¹, Kuziak V.V.²

LATEST TRENDS IN THE MARKET OF DAIRY PRODUCTS IN UKRAINE

Lviv Polytechnic National University,
Department of Marketing and Logistics
Metropolitan Andrew str., 5, Lviv,

79000, Ukraine,
¹ tel.: +380986787046,
e-mail: bochkoolena@ukr.net,
ORCID: 0000-0003-3422-4654

²tel.: 0637244704,
e-mail: viki1980@msn.com,
ORCID: 0000-0003-4183-117X

Abstract. The article reveals the latest trends in the dairy products market of Ukraine. The purpose of writing the article is the formation of the latest trends in the dairy market. Various general scientific and special research methods were used in the process of the work. In particular, inductive and deductive methods were used to analyze the dynamics of the cow population in Ukraine in all categories of farms. With the help of economic analysis and comparison, the analysis of the dynamics of the cow population in agricultural enterprises and enterprises of the population for 2011-2021 was carried out. And the forecast until 2025 was calculated. The graphic method was used to visualize the research results. The abstract-logical method was used for theoretical generalizations and the formation of conclusions. The dynamics of milk production in Ukraine are substantiated, and it is proved that it is determined by two main indicators - the number of livestock and the productivity of cows. During the last decade, a gradual decrease in the number of cows in Ukraine has been observed, which has become a stable negative trend. It was established that for 2011-2021 the number of cows decreased by almost 1/3: in 2011 its number was 2.63 million heads, and in 2021 - 1.67 million heads. The number of cows in agricultural enterprises (by 28%) and in households decreased. The tendency to decrease is also predicted until 2025. This is also indicated by the linear predictive model. In the structure of all farms, the largest specific weight is occupied by households, in most cases, they make up more than 75%. For 2020-2021, production volumes also decreased by 544.5 thousand tons. Over the years, the specific weight of all regions of Ukraine in the overall structure of the volume of milk production has decreased. It has been established that the increase in prices for dairy products can lead to a reduction in consumption, a shortage of milk, and an increase in exports. The influence of the seasonality factor on the price is substantiated. In addition, dairy producers work under martial law, some even under fire. The number of imported dairy products is increasing in the Ukrainian market, and this poses a threat to Ukrainian producers. It should be noted that if the current conditions do not change, the trend of increasing imports will continue.

Keywords: dairy products market, producers, agricultural enterprises, enterprises of the population, households, raw materials.

Вступ. Виробництво молока і молочних товарів в межах України є одним із найбільш перспективних напрямів розвитку аграрного сектору економіки. Ці товари посідають провідне місце у споживанні населення. Ринок молочної продукції є одним із основних джерел зайнятості мешканців сільської місцевості. Він вже тривалий час зостається об'єктом специфічної уваги і моніторингу спеціалістів агросфери, державних інституцій, науковців, що зумовлено його соціальною значущістю для найбільш вразливих верств населення. Ринок молокопродукції забезпечує формування продовольчої безпеки країни та підтримує населення найважливішими продуктами харчування – молоком, сиром, йогуртами, маслом і т.д.

Молоко є виключною їжею, яку приготувала для людини сама природа. У цьому продукті є всі необхідні речовини, що забезпечують нормальну життєдіяльність людини від самого народження і до глибокої старості. Корисні властивості молока та молочних продуктів не можна недооцінювати. Жодна їжа не може зрівнятися з молоком за хімічним і біохімічним складом. Доведено, що в цьому продукті міститься більше ста різних найцінніших для організму людини компонентів [3].

Теоретико-методологічні проблеми розвитку ринку молочної продукції сьогодні посідають значне місце серед досліджуваних тем. Це питання досліджували як

вітчизняні так і зарубіжні вчені, серед яких Божидарнік Т.В. [1], Іщенко М.О. [6], Гончар Д.Р. [6] Малецька О. І. [11], Савіна Н. Б. [11], Степанчук С. О. [16], Єфісько Ю. Ю. [16], Хоменко А. Ю. [19], Чагаровський В.П [20] та ін. Однак, попри загальний арсенал досліджень на сьогодні недостатньо повно розкриті сучасні тенденції ринку молочної продукції. Відтак виникає необхідність подальших досліджень ринку молочної продукції, який сьогодні функціонує в умовах воєнного стану.

Постановка завдання. Метою даної статті є формування останніх тенденцій ринку молочної продукції. В процесі написання статті застосовано різні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Зокрема дедуктивний, індуктивний методи використано для аналізування динаміки поголів'я корів в усіх категоріях господарств України. За допомогою економічного аналізу та порівняння здійснено аналізування динаміку поголів'я корів в сільськогосподарських підприємства та підприємствах населення за 2011-2021рр. та розраховано прогноз до 2025р. Графічний метод використано для наочного зображення результатів дослідження. Для теоретичних узагальнень і формування висновків використано абстрактно-логічний метод.

Результати. Динаміка виробництва молока визначається двома основними показниками – кількістю поголів'я і продуктивністю корів. Протягом останнього десятиріччя поступове зниження поголів'я корів в Україні стало вже постійним негативним трендом (рис. 1).

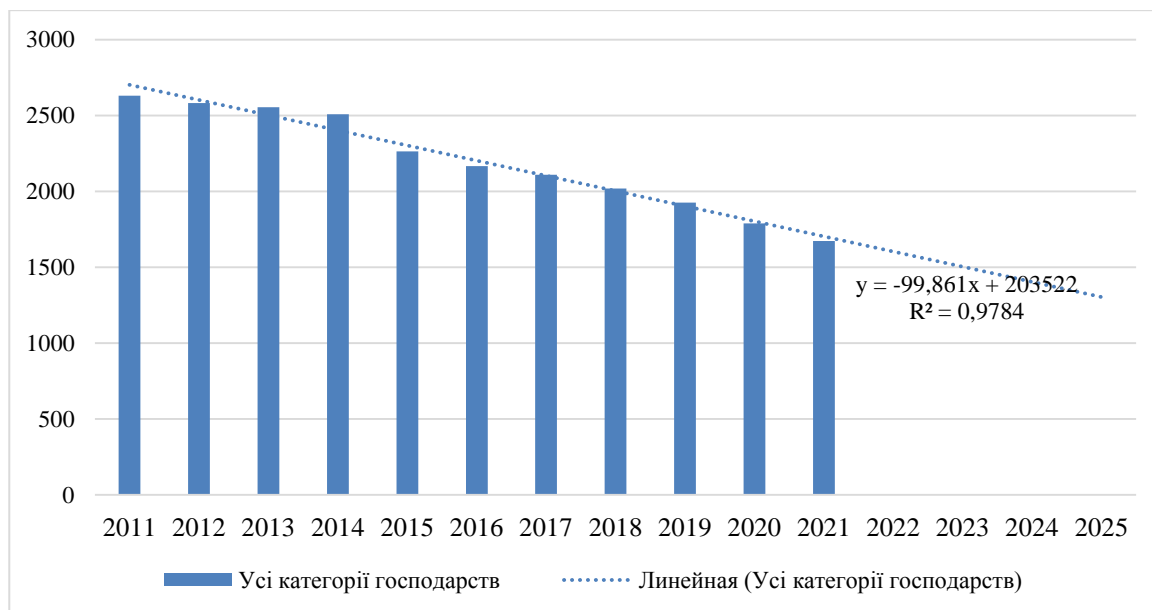

Рис. 1. Динаміка поголів'я корів в Україні за 2011-2021рр. та прогноз до 2025р., млн.гол.

Fig. 1. Dynamics of the cow population in Ukraine for 2011-2021 y. and the forecast until 2025, million people

Переважну більшість молока продовжують виробляти господарства населення. ¼ молочної продукції надходить на переробні підприємства від аграрних підприємств. Таким чином, за 2011-2021рр. поголів'я корів скоротилося майже на 1/3. В 2011р. його кількість становила 2,63 млн голів, а в 2021 р - 1,67 млн голів. за досліджуваний період скоротилась чисельність корів у сільськогосподарських підприємствах та в господарствах населення. Тенденція до скорочення прогнозується також і до 2025рр. На це також вказує лінійна прогнозна модель. В структурі всіх господарств більшу питому вагу займають господарства населення, в переважній мірі вони становлять

більше 75%. Загалом розподіл поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах всіх форм власності та господарств населення подано на рис. 2.

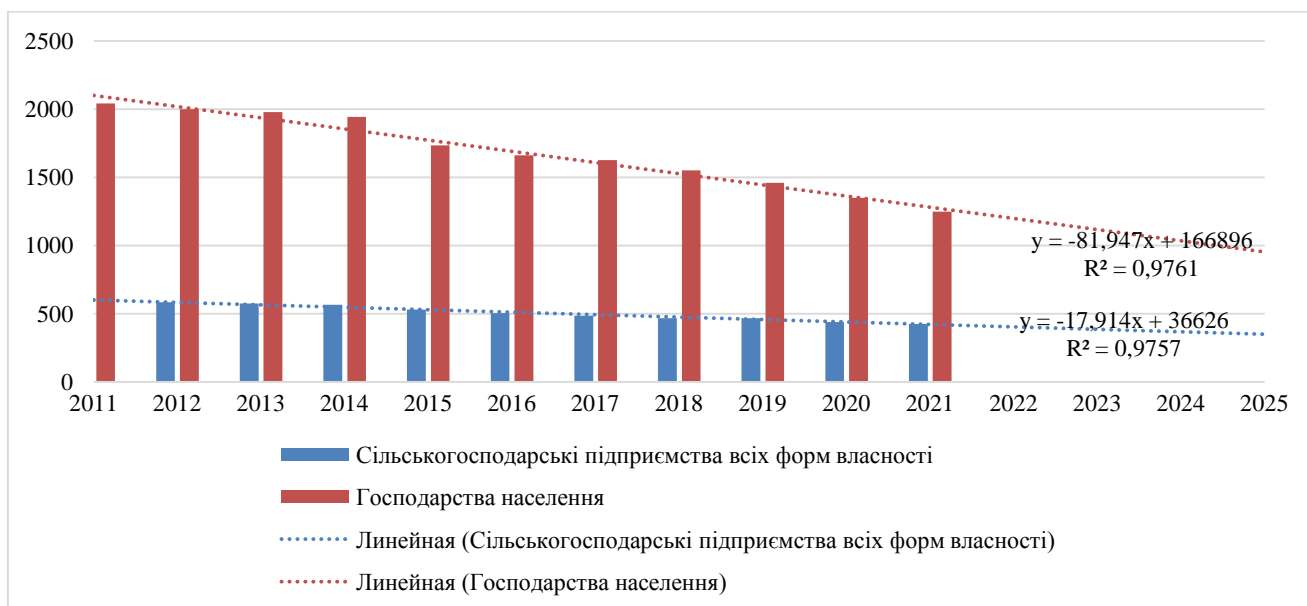

Рис. 2. Динаміка поголів'я корів в сільськогосподарських підприємства та підприємствах населення за 2011-2021рр. та прогноз до 2025р., млн.гол.

Fig. 2. Dynamics of the number of cows in agricultural enterprises and enterprises of the population for 2011-2021 y. and the forecast until 2025, million people

За 2020-2021рр. скоротилися обсяги виробництва продукції на 544,5 тис. тонн. За ці роки зменшилася питома вага всіх областей України в загальній структурі обсягу виробництва молока (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг виробництва (валовий надій) молока у 2020-2021рр., тис. тонн

Table 1

Production volume (gross expectation) of milk in 2020-2021, thousand tons

	2020р.	Питома вага в структурі, %	2021р.	Питома вага в структурі, %	2021р у % до 2020р.
Україна	9263,6	100	8719,1		-544,5
Вінницька	730,3	7,88	684,9	7,86	-45,4
Волинська	353,8	3,82	338,1	3,88	-15,7
Дніпропетровська	275,5	2,97	245,1	2,81	-30,4
Донецька	155,9	1,68	144,1	1,65	-11,8
Житомирська	506,0	5,46	486,7	5,58	-19,3
Закарпатська	337,3	3,64	311,5	3,57	-25,8
Запорізька	202,0	2,18	180,6	2,07	-21,4
Івано-Франківська	410,5	4,43	392,8	4,51	-17,7
Київська	383,6	4,14	368,4	4,23	-15,2
Кіровоградська	272,1	2,94	269,2	3,09	-2,9

Продовження табл. 1

Луганська	110,6	1,19	102,0	1,17	-8,6
Львівська	460,1	4,97	422,1	4,84	-38,0
Миколаївська	278,5	3,01	245,4	2,81	-33,1
Одеська	309,5	3,34	290,9	3,34	-18,6
Полтавська	734,4	7,93	691,8	7,93	-42,6
Рівненська	336,9	3,64	297,9	3,42	-39,0
Сумська	385,6	4,16	364,3	4,18	-21,3
Тернопільська	468,1	5,05	462,2	5,30	-5,9
Харківська	469,9	5,07	427,1	4,90	-42,8
Херсонська	266,2	2,87	238,0	2,73	-28,2
Хмельницька	651,6	7,03	643,8	7,38	-7,8
Черкаська	460,5	4,97	436,2	5,00	-24,3
Чернівецька	248,0	2,68	236,3	2,71	-11,7
Чернігівська	456,7	4,93	439,7	5,04	-17,0

В областях, де проходять бойові дії, на початок грудня було вироблено 5,9% усього молока (або 418,4 тис. т), а у відносно безпечних регіонах — 94,1% (або 6704,8 тис. т). Питома вага виробленого молока на території, які були окуповані за останні місяці скоротився з 20 до 6%. Поголов'я ВРХ станом на 1 грудня 2022р. становило 2,5 млн., що на 14% менше, ніж за цей період 2021р. Зокрема в сільськогосподарських підприємствах утримували 0,89 млн. голів ВРХ, що на 10% менше, ніж у 2021-му. Господарства населення утримували 1,6 млн. голів ВРХ (-16,1%). У 2022р. поголів'я корів у всіх категоріях господарств скоротилося на 13,5% — до 1,4 млн. Промислові виробники утримували 382 тис. корів (на 9,3% менше, ніж торік), а присадибні господарства — 1 млн. 11 тис. голів (-15%) [10].

Наразі українці з середньою зарплатою трохи вищою за 14 тисяч гривень можуть купити молоко 2,6 % жирності та стандартним об'ємом 0,9 літра приблизно за 24 гривні, а пачку масла – за 52 гривні. В Польщі середня ціна літра молока складає 16-17 гривень, масла – близько 42 гривень за 200 грам. При цьому поляки заробляють в середньому 1200 євро (майже 37 тисяч гривень). Очевидно, що молочна продукція для поляків є більш доступною, ніж для українців [7].

Молочний ринок України працює під тиском ряду факторів, які стримують ріст цін на молоко: скорочення споживчого попиту всередині країни та падіння цін на світовому ринку; зростання безробіття, що свідчить про зниження споживання молочних продуктів у короткостроковій перспективі; закриття молокопереробних заводів; зростання собівартості виробництва через кризу в енергетичній системі; знецінення гривні [10]. На українському ринку зростає кількість імпоротної молочної продукції, а це загрожує українським виробникам. За умови продовження такої ситуації тенденція нарощування імпорту збережеться й надалі. Отже, зростання цін на молокопродукцію, яке є невідворотним, може стимулювати скорочення обсягів споживання, дефіциту молока та зростання експорту. Неабияку роль у формуванні цін відіграє чинник сезонності. Крім того виробники молочної продукції працюють в умовах воєнного стану, деякі взагалі під обстрілами.

Відмітимо, що десятку найбільших виробників продукції включають такі підприємства: «Данон» – 13,15%, «Молочний альянс» – 11,19%, «Лакталіс» – 9,95%, «Люстдорф» – 9,8%, «Вімм-Білль-Данн» – 8,84%, Придніпровський молочний комбінат – 5,52%, «Галичина» – 5,26%, Тернопільський молокозавод – 5,2%, «Терра Фуд» –

4,71%, група компаній «Формула» – 3,11%. Більш детальна інформація про виробників молочної продукції України подана в табл. 2.

Таблиця 2

Найбільші переробними молока в Україні, 2021 р.

Table 2

The largest milk processors in Ukraine, 2021

№	Виробники молочної продукції
1	ПАТ «Молочний альянс» випускає продукцію під брендами «Яготинське», «Пирятин», «Славія», «Яготинське для дітей «Златокрай», «Хопси». Він складається із 11 підприємств, серед яких Баштанській, Пирятинський, Згурівський, Городенківський та Новоархангельський сирзаводи, Яготинський маслозавод, Золотоніський маслоробний комбінат, Варвамаслосирзавод, Тростянецький молочний завод, Еталонмолопродукт і ТД «Еталон»
2	Danone випускає продукцію під брендами «Простоквашино», «Актуаль», «Actimel», «Живинка», «Активіа», «Тьома», «Растішка», «Маша та медвідь», «Даниссимо». В компанію входять 8 регіональних представництв і молокопереробні підприємства «Данон-Дніпро» (м. Херсон), де виробляється понад 80 % продукції Danone, «Кремез» (м. Кременчук).
3	Лакталіс випускає продукцію під брендами «Lactel», «President», «Лактонія», «Дольче», «Фанні». Компанія співпрацює з 63 фермами та 8,8440 приймальними пунктами, збір молока 4,71 в 10 областях України. Має заводи у м. Миколаїв та м. Павлоград
4	ТОВ «Люстдорф» випускає продукцію під брендами «Селянське», «На здоров'я», «Бурёнка», «Люстдорф» та «Готоша»
5	Компанія «Вімм-Білл-Данн» випускає продукцію під брендами «Слов'яночка», «Чудо», «Ромол», «Смачненька», «Imunele», дитяче харчування під брендом «Агуша»
6	Група компаній «Терра Фуд» випускає молочну продукцію під брендами «Біла лінія», «Ферма», «Тульчина», «Вапнярка», «Лауреат», «Золотий резерв», «Сорочинське», «Premiale», «Щедра долина», «Любий край». До неї входять 11 молокопереробних заводів, серед яких Крижопільський, Вапнярський, Тульчинський, Новоодеський, Рожищенський, Корнінський сирзаводи, Решетилівський маслозавод та центри прийому молока в Україні

*Сформовано на основі [5, 18, 21]

Усі найбільші молокопереробні підприємства виробляють продукцію, які відповідає сертифікатам та міжнародним стандартам управління та контролю якості ISO 9000 і HACCP. Відповідно до вимог міжнародних стандартів, впроваджено системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів ISO 9001 та ISO 22000. Деякі компанії вже отримали сертифікат безпеки харчових продуктів FSSC-22000. Ці компанії ретельно контролюють свою продукцію на відповідність ДСТУ та міжнародним стандартам, постійно слідкують за оновленням технологічних процесів та обладнання, впроваджують інноваційні технології.

Висновки. Отже, ринок молочних продуктів є досить висококонкурентним, а лідери галузі, конкуруючи між собою, використовують власний досвід роботи у сфері виробництва молочної продукції, налагоджені канали збуту продукції і тісний зв'язок зі споживачами.

1. Божидарнік Т.В. Особливості інвестування молочного ринку України. *Економічний форум*. 2011. №2. С. 25-31.

2. Бочко О. Ю., Донець Д. М. Електронна дистрибуція на ринку молочної продукції як необхідна складова вчасної поставки товару. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія: Економіка. 2018. Вип. 1 (9). С. 53–57.
3. Бочко О. Ю., Маркетингові інструменти формування регіональних ринків молочної продукції. Львів: Галич-Прес, 2018. 228 с.
4. Величко А. Є., Кухарук Р. М., Маслова І. В., Рухлякова М. В. Стан та перспективи розвитку ринку молока та молочних продуктів України. *Агросвіт*. 2021. №16. С. 62-68.
5. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 22.12.2022 р.)
6. Іщенко М.О., Гончар Д.Р. Конкуренентоспроможність продукції молочної промисловості України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2021. № 13. С. 89-98.
7. Кириченко А. "Молочні рики" міліють: що відбувається з цінами на молоко, кефір, масло URL: <https://www.unian.ua/economics/agro/molochni-riki-miliyut-shcho-vidbuvayetsya-z-cinami-na-moloko-kefir-maslo-novini-11644747.html> (дата звернення: 29.12.2022 р.)
8. Козак О. А. Оцінка ролі та значення молокопродуктового підкомплексу для вирішення продовольчого забезпечення та національної економіки. *Економіка АПК*. 2020. №11. С. 39-51.
9. Колоша В. П. Окремі аспекти оцінки рівня ефективності інтенсифікації при виробництві молока. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. № 4. С. 63-69.
10. Лінецька Я. Молочна галузь вистояла і продовжує працювати на перемогу URL: <http://milkua.info/uk/post/molocna-galuz-vistoala-i-prodovzue-pracuvati-na-peremogu> (дата звернення: 22.10.2022 р.).
11. Малецька О. І., Савіна Н. Б., Бочко О. Ю. Аналіз експорту молочної продукції в контексті розширення умов євроінтеграції. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Економічні науки. 2019. Вип. 1 (85). С. 59–67.
12. Місюк М.В., Заходим М. В. Розвиток ринку молока в контексті забезпечення продовольчої безпеки країни. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 34-43.
13. Петриченко О. А. Розвиток молокопродуктового підкомплексу в Україні: монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2020. 346 с.
14. Попко О. В. Аналіз стану та перспектив розвитку експортного потенціалу молочної промисловості України. *Інноваційна економіка*. 2017. №9-10. С. 74-77.
15. Рахман М.С., Гризго Д.А. Аналіз ринку молока та молочної продукції України. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. № 101. 59-67.
16. Степанчук С. О., Єфісько Ю. Ю. Стан та перспективи розвитку молочного ринку України. *Економіка та держава*. 2017. №5. С. 99-102.
17. Тарасова Ю. А. Стан та перспективи розвитку молочної галузі України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2017. №1 (62). С. 149-155.
18. Найбільший виробник молочної продукції в Україні скорочує асортимент, але не зупиняє виробництво. URL: <https://latifundist.com/novosti/58481-najbilshim-virobnikom-molochnoyi-produktsiyi-v-ukrayini-skorochuye-asortiment-ale-ne-zupinyaye-virobnitstvo> (дата звернення: 22.10.2022 р.).
19. Хоменко А. Ю. Стан молочного скотарства в Україні. *Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ*. Харків: ХНТУСГ. 2019. Вип. 1. С. 80-84.
20. Чагаровський В.П. Молочна галузь України та її майбутнє через 10 років: проблеми, національна програма розвитку та державна підтримка. 2020. URL: <https://agropolit.com/blog/412-molochna-galuz-ukrayini-ta-yiyi-maybutnye-cherez-10-rokiv-problemi-natsionalna-programa-rozvitku-ta-derjavna-pidtrimka> (дата звернення: 22.10.2022 р.).
21. Виробництво молокопродуктів у 2021 році URL: <https://uadairy.com/vyrobnyctvo-molokoproduktiv-u-2021-goczi/> (дата звернення: 22.01.2023 р.).

References

1. Bozhidarnik T.V. «Peculiarities of investing in the dairy market of Ukraine». *Economic Forum*, no. 2, 2011, pp. 25-31.
2. Bochko, O. Yu., and D. M. Donets. «Electronic distribution on the dairy market as a necessary component of timely delivery of goods». *Scientific Bulletin of the Mukachevo State University. Series: Economy*, Issue 1 (9), 2018, pp. 53–57.
3. Bochko, O. Yu. *Marketing tools for the formation of regional dairy markets*. Lviv: Halych-Press, 2018.
4. Velichko, A.E., Kuharuk, R.M., Maslova, I.V. and M.V.Rukhlyakova. «State and prospects of development of the market of milk and dairy products of Ukraine.» *Agroworld*, no. 16, 2021, pp. 62-68.
5. State Statistics Service of Ukraine, ukrstat.gov.ua/ Accessed 5 Dec.2022.

6. Ishchenko, M.O., and D.R.Honchar. «Competitiveness of products of the dairy industry of Ukraine: current state and development prospects». *Bulletin of Kharkiv National University named after V. N. Karazin*, no. 13, 2021, pp. 89-98.
7. Kyrychenko, A. "“Milk rivers” are becoming thinner: what is happening to the prices of milk, kefir, butter.” Unian, www.unian.ua/economics/agro/molochni-riki-milyut-shcho-vidbuvayetsya-z-cinami-na-moloko-kefir-maslo-novini-11644747.html Accessed 29 Dec.2022.
8. Kozak, O. A. «Assessment of the role and importance of the dairy sub-complex for solving food supply and the national economy». *Economy of agro-industrial complex*, no. 11, 2020, pp. 39-51.
9. Kolosha, V.P. «Separate aspects of evaluating the level of effectiveness of intensification in milk production». *Actual problems of innovative economy*, no. 4, 2019, pp. 63-69.
10. Linetska, Y. “The dairy industry survived and continues to work for victory.” milkua.info/uk/post/molocna-galuz-vistoala-i-prodovzue-pracuvati-na-peremogu Accessed 5 Nov.2022.
11. Maletska, O. I., Savina, N. B., and O. Yu.Bochko. “Analysis of the export of dairy products in the context of expanding the conditions of European integration.” *Bulletin of the National University of Water Management and Nature Management. Economic sciences*, issue 1 (85), 2019, pp. 59–67.
12. Misyuk, M.V., and M.V. Zahodym. «Development of the milk market in the context of ensuring food security of the country». *Economy of agro-industrial complex*, no. 1, 2021, pp. 34-43.
13. Petrychenko, O. A. *Development of the dairy sub-complex in Ukraine: monograph*. Kyiv: NNC "IAE", 2020.
14. Popko, O. V. «Analysis of the state and development prospects of the export potential of the dairy industry of Ukraine». *Innovative economy*, no. 9-10, 2017, pp. 74-77.
15. Rahman, M.S., and D.A. Gryzgo «Analysis of the market of milk and dairy products of Ukraine». *Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin*, no. 101, 2021, pp. 59-67.
16. Stepanchuk, S.O., and Yu.Yu. Yefisko. “Status and prospects of development of the dairy market of Ukraine.” *Economy and the state*, no. 5, 2017, pp. 99-102.
17. Tarasova, Yu. A. «State and prospects of development of the dairy industry of Ukraine». *Herald of socio-economic research*, no. 1 (62), 2017, pp. 149-155.
18. “The largest producer of dairy products in Ukraine reduces the range, but does not stop production.” *Latifundist*, latifundist.com/novosti/58481-najbilshim-virobnikom-molochnoyi-produktsiyi-v-ukrayini-skorochuye-asortiment-ale-ne-zupinyaye-virobnitstvo Accessed 18 Nov.2022.
19. Khomenko, A.Yu. “State of dairy farming in Ukraine.” *Bulletin of SNT NNI of Business and Management KhNTUSG*, no 1.,2019, pp. 80-84.
20. Chaharovskiy V.P. «Dairy industry of Ukraine and its future in 10 years: problems, national development program and state support». 2020. Agropolit, agropolit.com/blog/412-molochna-galuz-ukrayini-ta-yiyi-maybutnye-cherez-10-rokiv-problemi-natsionalna-programa-rozvitku-ta-derjavna-pidtrimka Accessed 5 Nov.2022. Accessed 20 Nov.2022.
21. “Production of dairy products in 2021.” The Union of dairy enterprises of Ukraine, uadairy.com/vyrobnycztvo-molokoproduktiv-u-2021-roczni/ Accessed 22 Jan.2023.

УДК 332.62

doi: 10.15330/apred.1.19.192-201

Левандівський О.Т.¹, Баланюк І.Ф.², Матковський П.Є.³, Мацьків В.В.⁴
**РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

¹Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: omelyant@ukr.net,
ORCID: 0000-0002-5819-8377

²Прикарпатський національний університет